

Zielone rozwiązania w świecie tekstyliów

Stworzyliśmy innowacyjne narzędzia edukacyjne, które pokazały studentom, że mogą mieć duży wpływ na rzeczywistość – mówi prof. Politechniki Łódzkiej dr Monika Malinowska-Olszowy, prodziekan ds. kształcenia Wydziału Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów, koordynator projektu „GreenTex. Sustainable Design and Process in Textiles for Higher Education”

W projekcie GreenTex zajęli się państwo tematem zrównoważonego projektowania oraz unowocześniania procesów w przemyśle tekstylnym. Skąd taka potrzeba?

Politechnika Łódzka to jedyna uczelnia w Polsce, na której realizowany jest kierunek studiów w pełni związany z włókiennictwem. W sposób szczególny czujemy się więc odpowiedzialni za jakość kształcenia w tym obszarze oraz za wpływ uprawianej przez nas dziedziny na otaczającą rzeczywistość. Kiedy kilka lat temu zaczęło się coraz więcej mówić o potrzebie zrównoważonego rozwoju, pojawiły się rankingi wskazujące, które obszary przemysłu mają najbardziej szkodliwy wpływ na środowisko. Przemysł tekstylny-odzieżowy znalazł się wówczas na niechlubnym drugim miejscu, tuż po przemyśle paliwowym. Dało nam to do myślenia. Postanowiliśmy przyjrzeć się oferowanemu przez nas programowi studiów i zweryfikować, czy w wystarczającym stopniu podejmujemy w nim kwestie związane z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem. Uznaliśmy, że poświęcamy tym zagadnieniom za mało uwagi, i uznaliśmy, że czas to zmienić.

W jaki sposób chcieli państwo to zrobić?

Zainteresowaliśmy tematem zaprzyjaźnione uczelnie z Chorwacji, Czech, Litwy i Portugalii, które zdecydowały się rozpocząć z nami współpracę. Postanowiliśmy wymieniać się doświadczeniami i wspólnie wypracować rozwiązania, które poprawią jakość kształcenia na oferowanych przez nas kierunkach. Za cel postawiliśmy sobie m.in. zwiększenie świadomości ekologicznej wśród studentów, którzy w przyszłości będą odpowiedzialni za projektowanie tekstyliów. Działania rozpoczęliśmy od nawiązania kontaktu z przedstawicielami branży tekstylny-włókienniczej, aby sprawdzić, z jakimi problemami w obszarze zrównoważonego rozwoju mierzą się na co dzień.

Czego się państwo od nich dowiedzieli?

Okazało się, że wśród najważniejszych wyzwań, przed jakimi stoi obecnie przemysł tekstylny-odzieżowy, są te dotyczące zarządzania odpadami. Często podnoszoną kwestią były także wysokie koszty, z jakimi wiąże się produkcja zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju. Większość firm chciałaby stosować się do reguł gospodarki cyrkularnej, w której minimalizuje się zużycie surowców i stawia na recykling odpadów. Zazwyczaj jednak nie wiedzą, jak skutecznie to robić, a także boją się, czy je na to stać. Informacje te okazały się dla nas punktem wyjścia, by znaleźć sposób na udoskonalenie procesu kształcenia na naszych uczelniach.

Jakie rozwiązania udało się wypracować?

Stworzyliśmy innowacyjne materiały edukacyjne, spośród których najważniejszy jest e-book na temat zrównoważonego projektowania i procesów produkcji tekstyliów. To kompendium opracowane przez specjalistów z uczelni partnerskich podejmujące zagadnienia wykorzystania surowców ekologicznych, technologii recyklingu i finansowania proekologicznych rozwiązań. Przygotowaliśmy też poradnik, w którym pokazujemy, w jaki sposób najlepiej korzystać z treści zawartych w e-booku, i niejako przekładamy je na język praktyki. Poradnik zawiera skrócony opis wszystkich tematów z e-booka, odnośniki do dodatkowych treści dostępnych w internecie oraz zestawy ćwiczeń obejmujących problemy do rozwiązania. Dzięki temu e-book to doskonałe narzędzie dydaktyczne, z którego zresztą bardzo chętnie korzystają nasi wykładowcy.

Jakie jeszcze narzędzia powstały w ramach projektu?

Drugi ważny rezultat to studia przypadku opracowane na podstawie rozmów z przedstawicielami firm. Jest to wnikliwy opis dziesięciu problematycznych sytuacji, przed jakimi faktycznie stanęli w przeszłości przedsiębiorcy z branży tekstylny-włókienniczej. Te, z którymi sobie poradzili, opisaliśmy, wskazując rozwiązania znalezione przez firmę. Pozostałe przypadki miały charakter ćwiczeniowy – zarysowaliśmy więc istniejący problem i dołączyliśmy zestaw pytań otwartych, chcąc zainspirować studentów do kreatywnego poszukiwania wyjścia z opisanych sytuacji. W ten sposób studia przypadku udało się nam przekształcić w nowoczesne narzędzie dydaktyczne. Mówiąc o materiałach edukacyjnych wytworzonych w ramach projektu, warto też wspomnieć o internetowej platformie wiedzy. Jest to rozbudowana strona, na której zgromadziliśmy sporo przydatnych treści pozwalających na dalsze poszerzanie wiedzy na tematy poruszone w e-booku.

W ramach projektu zrealizowali państwo Letnią Szkołę w Portugalii, zwieńczoną przygotowaniem Zielonej Wystawy.

Tak – i nie ukrywam, że jest to jeden z rezultatów, z którego jesteśmy najbardziej dumni. Letnia Szkoła odbyła się w Aveiro – mieście, w którym znajduje się siedziba naszego portugalskiego partnera. Z każdej uczelni uczestniczącej w projekcie wybrano pięciu studentów, którym towarzyszył mentor. Na miejscu stworzyli oni pięć międzynarodowych zespołów i przez tydzień brali udział w warsztatach i zajęciach praktycznych, podczas których opracowywali zrównoważone rozwiązania dla branży tekstylnej.

Jeden z pierwszych dni pobytu w Portugalii spędzili w firmie, która zmagą się z problemem ogromnej ilości odpadów tekstylny-włókienniczych. Powstał zatem pomysł, aby te odpady wykorzystać jako podstawę nowych, funkcjonalnych produktów. Efekty pracy przerosły nasze najśmielsze oczekiwania uczestników. Każda grupa wykonała profesjonalny prototyp wymyślonego przez siebie produktu, a także przygotowała prezentację na jego temat. Zaproponowane pomysły były tak dobre, że postanowiliśmy pokazać je na wystawie, choć w pierwszej wersji planowaliśmy jedynie ekspozycję

w sieci. Bardzo ciekawe okazały się zresztą dalsze losy wystawy, która zupełnie niespodziewanie zaczęła podróżować po Europie.

Jak do tego doszło?

Najpierw odezwali się do nas partnerzy z Chorwacji, którzy organizowali u siebie międzynarodową konferencję i chcieli zaprezentować na niej efekty pracy studentów. Przy okazji wzbogacili wystawę o kilka pomysłów przygotowanych przez swoich dydaktyków. Ekspozycja trwała trzy tygodnie i cieszyła się bardzo dużą popularnością. Zainspirowani pomysłem Chorwatów postanowiliśmy sprowadzić ją do nas. Również my uzupełniliśmy ją o dodatkowe eksponaty przygotowane przez naszych akademików i zaprezentowaliśmy na międzynarodowej konferencji podsumowującej projekt. Na wydarzeniu pojawiła się nawet lokalna telewizja, która zrelacjonowała całe przedsięwzięcie. Następnie wystawa wyruszyła do naszego czeskiego partnera i – jak sądzę – to wcale nie koniec jej wędrówek. Z pewnością był to jeden z nieoczekiwanych rezultatów projektu, który pozwolił na znacznie szersze niż zakładane upowszechnienie wypracowanych efektów. Wystawę obejrzały bowiem setki osób i to z całego świata. Było to też wartościowe doświadczenie dla studentów, których wysiłek w jej przygotowanie został doceniony na bardzo szeroką skalę.

Czy z opracowanych przez państwa treści mogą skorzystać również inne uczelnie?

Jak najbardziej. Dostęp do wszystkich stworzonych materiałów jest otwarty i każdy może po nie sięgnąć. Wiem, że przygotowany przez nas e-book cieszy się dużą popularnością i jest chętnie wykorzystywany również przez nauczycieli z innych kierunków, którzy chcą wzbogacić swoje zajęcia o elementy związane ze zrównoważonym rozwojem. Zachęcamy też do oglądania Zielonej Wystawy w wersji online, którą można znaleźć na stronie projektu: greentex.p.lodz.pl.

Dlaczego państwa projekt może być przykładem dobrej praktyki?

Myślę, że o jego sukcesie zdecydowała w dużej mierze Zielona Wystawa, którą można uznać za innowacyjne narzędzie dydaktyczne. Żadne inne działanie podjęte w projekcie nie zaangażowało aż tylu osób i nie miało aż tak szerokiego wpływu na odbiorców. W ogromnym stopniu zwiększyło ono również motywację studentów, którzy poczuli, że naprawdę mogą mieć duży wpływ na otaczającą rzeczywistość. A to rezultat, który trudno przecenić.

–Rozmawiała Daria Nawrot